

Inspreektekst voor Commissievergadering 20 augustus 2020

Agendapunt 7, **Evaluatie en herziening Stappenplan integriteitsschendingen**

Geachte commissieleden, burgemeester, wethouders en andere aanwezigen,

Als melders (2 en 3) hebben wij het Rapport Procesevaluatie en Herziening Stappenplan Integriteitsmeldingen 2018 van Bureau Necker van Naem met interesse gelezen.

Het rapport bevestigde onze eigen waarnemingen dat de burgemeester bij herhaling heeft aangetoond niet geschikt te zijn voor het vervullen van een actieve rol in het onderzoeken van integriteitsmeldingen.

Zonder hier in te gaan op alle gemaakte fouten en nalatigheden die in de evaluatie worden genoemd, blijkt uit alles dat de burgemeester 'geen zin heeft in integriteitsmeldingen' en dat hij het moeilijk vindt om boven de partijen te staan. Hiervan getuigt ook het artikel in de Gooi- en Eembode van 31 oktober 2019:

<https://www.gooieneembode.nl/reader/137583/133868/-geen-zin-in-integriteitsmelding-> en eerdere dreigementen van de burgemeester bij het onderzoek naar de toenmalige fractievoorzitter van H1, dat hij het bijltje erbij neer zou gooien als de publiciteit tijdens het onderzoek niet zou stoppen.

In het raadsdebat over en met oud-wethouder Jaeger (d.d. 18 september 2019) zei hij zelfs dat hij als burgemeester te maken had met loyaliteitsconflicten en dat hij tussen twee vuren zat.

Dat *kan* en *mag* niet zo zijn, zeker niet omdat het gaat om een van de hoofdtaken van een burgemeester in de Gemeentewet, het hoeden van de integriteit van het gemeentebestuur.

Een van de aanbevelingen in het rapport Procesevaluatie etc. is het aanstellen van een 'integriteitscoördinator' die ambtelijke ondersteuning moet bieden aan de burgemeester in integriteitskwesaties. Dit lijkt ons niet de oplossing van het hierboven geconstateerde probleem. Integendeel zelfs, het lijkt een symbolische '*quick fix*' voor de Bühne, een *tick in the box*. Klaar, en doorrr...

Naar onze stellige overtuiging moet de burgemeester zich niet langer persoonlijk bemoeien met het onderwerp integriteit en integriteitsmeldingen / - onderzoeken, maar zou hij deze binnen zijn wettelijke eindverantwoordelijkheid moeten delegeren aan een *full-time* professional/deskundige op het gebied van Governance & Compliance. Deze gespecialiseerde functionaris zou alleen functioneel moeten rapporteren (verantwoording afleggen) aan de burgemeester en het Presidium, zonder dat hij/zij hiërarchisch door hen kan worden aangestuurd. Daarnaast kan hij/zij andere functionarissen zoals de gemeentesecretaris, de raadsgriffier, de gemeentejurist en andere sleutelfiguren binnen de gemeente functioneel aansturen (betrekken) op het gebied van integriteits- en compliance zaken. Voor een functie- en taakomschrijving van een dergelijke functionaris, zoals die ook in andere grote gemeenten werkzaam zijn, verwijzen we naar: <https://www.vacatures-overheid-online.nl/vacatures/80614-hoofd-bureau-integriteit>

Het probleem van Hilversum is namelijk groter dan procedureel geknoei bij het behandelen van integriteitsmeldingen.

Zoals een aantal raadsfracties na afloop van het Jaeger-debat concludeerde, zijn de incidenten die in de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden rond wethouder Jaeger en de manier waarop de burgemeester hiermee is omgegaan onderdeel van een groter probleem, namelijk de bestuurscultuur van de gemeente Hilversum.

Namens het college beloofde Wethouder Walters (!) aan het einde van het eerder aangehaalde debat dat hiervan serieus werk gemaakt zou gaan worden, maar ons is daarvan tot op heden nog niets gebleken. En het feit dat dit onderwerp als allerlaatste punt op de agenda van deze commissievergadering staat, is ook tamelijk veelzeggend.

Een ander belangrijk bezwaar dat wij hebben betreft de voorgestelde aanpassing in het Stappenplan ten aanzien van Communicatie.

Necker van Naem stelt op pag. 23 terecht: ...een externe melder kan niet verplicht worden zich te houden aan bepalingen in het Stappenplan van de Gemeente Hilversum. Daarom stelt het voor om in het Stappenplan de volgende zinsnede op te nemen:

"... de melder wordt ook gevraagd niet de publiciteit te zoeken m.b.t. de melding om de persoonlijke levenssfeer (sic!) van de betrokken bestuurder te beschermen in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek. MAAR NU KOMT HET: De melder wordt gevraagd om een **akkoord** op deze **afsprake**.

Hierin lezen wij dat de externe melder (een burger of een volksvertegenwoordiger/raadslid) schriftelijk(?) moet verklaren dat hij/zij geen ruchtbaarheid geeft aan het feit dat hij een integriteitsmelding heeft gedaan tegen een openbaar bestuurder (uit hoofde van diens functie dus).

Wij vinden het onzedelijk (want in strijd met de grondwettelijk gegarandeerde vrijheid van meningsuiting) dat een overheid van haar burgers verlangt om hun mond te houden tegen de pers of in sociale media. En ook raadsleden moeten -zonder last of ruggenspraak- vrijuit kunnen spreken met wie zij dat maar wensen te doen. Behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de wet, natuurlijk. Het doen van valse aangiftes of meldingen en het opzettelijk rondbazuinen van smadelijke of lasterlijke beweringen over een ander kan altijd strafrechtelijk worden vervolgd.

Daarbij komt dat een integriteitsmelding in principe nooit aan de persoonlijke levenssfeer raakt, want wat iemand in zijn vrije tijd of privé-situatie doet valt niet onder de werking van het integriteitsprotocol van gemeenten. Tenzij het interfereert met zijn werk als ambtenaar of bestuurder natuurlijk. Dan betreft het niet meer de persoonlijke maar de professionele 'levenssfeer'.

Samenvattend,

Als melders in de Kwestie Jaeger en betrokken inwoners van de gemeente Hilversum zijn we blij dat de meeste van onze bezwaren tegen de gang van zaken tot nu toe worden erkend en hopen wij dat de aanbevelingen voor wijziging van het Stappenplan zullen worden doorgevoerd. Met uitzondering van twee belangrijke punten:

1. Dat de integriteitsfunctionaris niet een 'lichte' ambtelijk ondersteuner van de burgemeester wordt, maar een serieuze, onafhankelijke en autonoom opererende professional die niet hiërarchisch wordt aangestuurd maar alleen functioneel rapporteert aan de burgemeester en/of het Presidium.
2. Dat externe melders (burgers) en hun vertegenwoordigers (raadsleden) bij een melding door hen gedaan tegen de burgemeester, wethouder of ambtenaar van de gemeente Hilversum wel kan worden gevraagd om terughoudend te zijn met communicatie hierover naar derden maar **niet** wordt gevraagd (schriftelijk) akkoord te geven op de 'afsprake' dat zij hierover absolute radiostilte betrachten.

Juist de geheimzinnigdoenerij rond de melding van melder 1 tegen Jaeger vorig jaar (en eerdere kwesties rond het Philips-terrein, De Vorstin, CityMarketing, Scenecs etc.), heeft ons ertoe bewogen om een eigen integriteitsmelding te doen, en dit direct via sociale en reguliere media bekend te maken. Hierdoor was het voor iedereen duidelijk dat er (minstens) een melding was gedaan die overeenkomstig de geldende procedures zou moeten worden onderzocht en afgewikkeld. Als ook deze kwestie weer onder het tapijt kon worden geveegd zou dat het vertrouwen van de burger in het gemeentebestuur alleen maar verder hebben aangetast.

Tot slot spreken wij de wens uit dat de burgemeester, de wethouders, de raad en de ambtelijke organisatie gaan inzien dat een integere en transparante bestuurscultuur een voorwaarde is voor een goed functionerende gemeente Hilversum.

Wij zullen verdere ontwikkelingen op dit gebied op de voet blijven volgen en constructief blijven bijdragen aan een integer en transparant gemeentebestuur.